

VÉDETT HALAINK 2.

Sujtásos küsz ▶
(*Alburnoides bipunctatus*)

Nagyobb folyóink és bővízű patakjaink hegy- és dombvidéki szakaszain fordul elő. Nevét az oldalvonala mentén található dupla pontsorról kapta, melyek mintegy sujtásként húzódnak végig testén. Táplálékában állati szervezetek és növényi anyagok egyaránt szerepelnek. Szaporodása május-júniusra esik, köves és homokos aljzatra egyaránt leívik. Testhossza csak igen ritkán haladja meg a 12 cm-t.

Természeti értéke: 2000 Ft

Fenekjáró küllő (*Gobio gobio*)

Nagyobb folyóvizekben és tavakban is előfordul, de igazi élőhelyeit a hegy- és dombvidéki patakok, kisebb folyók jelentik. Kisebb csapatokban jár táplálék után, amelyet főleg fenéklakó gerinctelen állatok, árvaszúnyog-, kérész-, tegzeslárvák és algák képeznek. A halványfoltú küllő terjeszkedésével, kissé visszaszorult. Szaporodása áprilistól júniusig is eltarthat, csapatosan ívik. Testhossza maximum 15-16 cm-t érhet el.

Természeti értéke: 2000 Ft ▼

Leánykancér (*Rutilus pigus virgo*) ▲

Kizárólag a Duna vízrendszerében élő, ritka, veszélyeztetett endemizmusunk. Áramláskedvelő folyóvízi hal, többnyire a paduczónában és márnázóna felső szakaszain fordul elő, a kavicsos, sóderes aljzatú, lágyüledéktől mentes helyeken. A vízszennyezések, duzzasztók és a kavicsbányászat komoly veszélyforrást jelentenek hazai állományaira. Ívása többnyire áprilisa esik, a hímek ebben az időszakban jellegzetes, több sorban elhelyezkedő, rózsatövishöz hasonló, fehér nászkiütéseket viselnek. Kifejlett példányainak testhossza a 40 cm-t is meghaladhatja.

Természeti értéke: 10 000 Ft

Állas küsz (*Chalcalburnus chalcooides mento*)

A Duna vízgyűjtőjének benntülsött hala. Magyarországon a kispusztult halak közé sorolhatjuk, utolsó dunai példányát Romániában, az 1960-as évek elején fogták. A Felső-Duna medencéjének szubalpesi tavaiban jelenleg is élnek állas küszök. Nevét megvastagodott, előreugró alsó állkapcsáról kapta. Szaporodása főként májusra esik, amikor nagy csapatokban vonul ívőhelyére, ahol csoportosan ívik a köves-kavicsos aljzatra. A kifejlett egyedek testhossza a 35 cm-t is elérheti.

Természeti értéke: 10 000 Ft

Gyöngyös kancér (*Rutilus frisii meidingeri*) ▲

A Felső-Duna medencéjének néhány szubalpesi tavában és Duna ausztriai szakaszán fordul elő. Magyarországi bizonyító példánya a Dunából, Dunakilitinél került elő 1998-ban. Elsősorban a mélyebb vizeket kedveli, a parti zónát csak a szaporodási időszakban keresi fel. Ívása általában májusban történik, a hímek a leánykancérhoz hasonló, nagyszámú nászkiütést viselnek ebben az időszakban. Hossza elérheti a 70 cm-t, testtömege az 5 kg-ot.

Természeti értéke: 2000 Ft

Fürge csele ▶
(*Phoxinus phoxinus*)

Áramláskedvelő kistermetű pontyféle, de a hűvös, tisztavízű tavakban is előfordulhat. Hazánkban főként hegy- és dombvidéki patakokban található meg. Táplálékát csapatokban keresi, melyet rovarlárvák, algák és vízre hulló rovarok alkotnak. Ívási időszakban a hímek oldala sötét zöldes-feketére, a hasuk vörösré színeződik. A nőstények köves aljzatra rakják ikráikat, ami általában május-júniusra esik. Maximális testhossza legfeljebb 10-12 cm lehet.

Természeti értéke: 2000 Ft

Halványfoltú küllő (*Gobio albigimmatus*)

Elsősorban nagyobb folyóinkban él, de ritkán patakok alsó szakaszára is felhatol, valamint néhány állóvízünkben is megtalálható. Leggyakoribb küllőfajunk, nem ritkán veszt rajta horgászok finom készségein. Főleg apró gerinctelen élőlényeket fogyaszt. Ívása tavaszi, kora nyári időszakra esik. Kifejlett egyedek testhossza legfeljebb 12 cm lehet.

Természeti értéke: 10 000 Ft ▼

Felpillantó küllő (*Gobio uranoscopus*)

A Duna vízgyűjtőjének benntülsött hala, ezért hazánk kiemelt természeti értékeként kezelendő. Legritkább küllőfajunk, mindössze a Felső-Tiszáról, a Dráváról és Muráról ismert önfenntartó állománya. Ragaszkodik az erősen sodró, köves-kavicsos aljzatú, hűvös, oxigéndús folyóvízhez. Táplálékát a folyó által görgetett hordalékból válogatja ki, melyet főként gerinctelen szervezetek és növényi törmelék jelentenek. Ívása áprilistól júniusig elhúzódhat, szaporodásbiológiája kevésbé ismert. Maximum 10-11 cm hosszúságúra nőhet.

Természeti értéke: 50 000 Ft ▼

Vaskos csabak (*Leuciscus souffia agassizi*) ▲

A vaskos csabak jelenleg csak a történelmi Magyarország területén fordul elő, utolsó hazai előfordulását a Felső-Tiszáról az 1960-as évek előtt, Vásárosnaményről írták le. Áramláskedvelő hal, jellemzően a pászintájában fordul elő. Tápláléka főleg apró fenéklakó gerinctelen állatokból tevődik össze. Szaporodása kevésbé ismert, általában csapatosan, májusban ívik a folyók sodrott szakaszain, nász-időszakban a hímek feltűnően színesek. Maximálisan 15-18 cm-es testhosszáig ér el.

Természeti értéke: 10 000 Ft

Szivárványos ökle ▶
(*Rhodeus sericeus amarus*)

Magyarországon minden olyan vízterben megtalálható, ahol a szaporodásához szükséges nagyobb kagylók is jelen vannak. Táplálékát lebegő algák, planktonrákok és az élőbevonatban található apró szervezetek adják. A nőstények ikráikat főleg tavi és festő kagylók kopolytúréiseibe rakják tojócsövükön keresztül. A kagylókat csak jól úszó ivadékként hagyják el a fiatal öklék. Testhossza csak ritkán haladja meg a 8 cm-t.

Természeti értéke: 2000 Ft

Homoki küllő (*Gobio kessleri*)

A Duna vízrendszeréhez tartozó folyók benntülsött faja. Hegy- és dombvidéki folyóink homokos, sóderes aljzatú szakaszait kedveli. Küllőfajaink közül a legkarcsúbb testfelépítésű. Elpusztult élőlények maradványaival, apró vízi gerinctelennel és algával táplálkozik. Ívása általában kora nyári időszakra esik. Maximális testhossza csak ritkán éri el a 10 cm-t.

Természeti értéke: 10 000 Ft ▼

Kurta baing (*Leucaspis delineatus*) ▲

Állóvízű vagy lassan áramló kisebb vízfolyások, csatornák, holtágak és mocsarak apró termetű, ritka hala. Csapatosan jár táplálék után, melyet szúnyoglárvák, víz tetejére hulló rovarok, élőbevonat és plankton alkotja. Pikkelyei lazán ülnek a bőrben, kézbe véve igen könnyen leválnak. Oldalvonala mindössze az első 10-12 pikkelyre terjed ki. Egyik legkisebb termetű őshonos halunk, nagysága mindössze 6-8 cm.

Természeti értéke: 2000 Ft

Tarka géb ▶
(*Proterorhinus marmoratus*)

Eredetileg a felsős tengeröblök lakója, de jól alkalmazkodott az édesvízi körülményekhez is. Folyóvizekben többnyire a kövek és part menti növényzet közé rejtőzködik, míg állóvizekben, csatornában a vízinnövényzettel gazdagon benőtt részeken találhatjuk meg. Terjeszkedése napjainkban is tart, mára Nyugat-Európa is eljutott. Táplálékát rovarlárvák, férgek, apró rákok, halikra és halivadékok alkotják. Szaporodása általában tavaszi időszakra esik, nász-időszakban a hímek fekete színűvé válnak. Testhossza maximálisan 8-9 cm.

Természeti értéke: 2000 Ft

